

مشاهیر و انشوران جوانان (جلد دوم) - طبع مصر، ۱۳۸۲ هجری قمری

واحدی

پیوند شماره ۴۰۴

مشاهیر و انشوران جوانان

محمد بن حماد الجوز جانی :

در بغداد از نزد احمد بن حفص بيشابوری تحمیل حدیث کرده و از او بان معروف حدیث بشمار می آید (۱).

ابو عبدالله احمد جوز جانی :

احمد بن علی بن العلاء بن موسی الجوز جانی مکه ای به ابو عبدالله از روای حدیث است . وی از احمد بن المقدم و غیر او حدیث مذکور و بار قطبی و ابن شاهین از او روایت کرده اند . ابو عبدالله احمد جوز جانی در سیزدهم صفر سال ۲۳۵ هجری متولد شده و بروز بازدهم ربیع الاول سنه ۳۲۸ در گذشته است (۲).

محمد بن ابراهیم السعدی القریابی :

بنابر قول حافظ ابی عبدالله ذهبی از او بان حدیث بوده است . احوال او بیش از این در دست نیست (۳).

محمد بن ازهر جوز جانی :

این شخص نیز بقول حافظ ذهبی از روای حدیث است (۴).

ابو جعفر محمد بن عبدالجبار الجوز جانی :

از دانشمندان علم فقه در سده پنجم هجری است . احوال او از کتبی که در دسترس

(۱) تاریخ بغداد ، طبع مصر ، جلد دوم ، صفحه ۱۷۳

(۲) تاریخ بغداد ، جلد چهارم ، صفحات ۳۰۹ و ۳۱۰

(۳) میزان الاعتدال فی نقد الرجال تألیف ابو عبدالله ذهبی جلد سوم صفحه ۱۲

(۴) میزان الاعتدال فی نقد الرجال ، طبع مصر جلد سوم ، صفحه ۲۱

بود حاصل نشد. درباره وی معلوماتی که داریم باستناد کتیبه ایست برسم الخط کوفی عربی که در شهر تاریخی وینند (کنار روداتک) در بالای چاهی بر دیواری نصب بود. لوحه سنگ آنرا در سال ۱۸۹۴ میلادی از آنجا کنده در سال ۱۹۱۳ بموزه پشاور نقل داده اند. در کتیبه مذکور عبارات ذیل خوانده میشود:

«بسم الله الرحمن الرحيم، بنا هذا لپئر الفقيه ابو جعفر محمد بن عبد الجبار بن محمد الجوز جانی فی ذی القعدة سنة اثنی وثمانین واربعمائة». (۱)

امیر محمد طغرای جو زجانی:

این شخص پسر خطیب جو زجان است. در اوایل حال در بغداد عمید رسایل سلجوقیان بود. بعداً در سال ۴۹۳ هجری بشغل وزارت بر کیارق ارتقا یافت هنگامیکه مختص الملك کاشی از ریاست دیوان انشاء وزارت گوهر خاتون معز و ل شد. امیر محمد طغرای از طرف سلطان محمد پسر ملکشاه سلجوقی بهر دو منصب فوق الذکر رسید. میگویند وی شخص متمصب بود. بامریم از راه غرور و تمصب پیش می آمد، وفات امیر محمد طغرای در بین سالهای ۵۰۴ و ۵۱۱ هجری اتفاق افتاده است. (۲)

شاهنامه طغرای و طغرایات فرنگی
ملک شمس الدین محمد جو زجانی:

این شخص که مدد و رعایت نواری موصوف بود از طرف جلال الدین خوارزمشاه (۶۱۷-۶۲۲ هـ) حکومت هرات داشت.

چون تولی پسر چنگیز خان مغول ا فتح نیشابور فارغ شده بسوی هرات رخ نهان، زنبور نام ایلیچی را شهر فرستاد. ملک، زنگنه بار و مزار بن شهر با اعتقبال او شوند ملک شمس الدین محمد جو زجانی به پیشنها او انقباض نکرد، بقول ایلیچی چنگیزی فرمان داد، تولی از این اقدام او بی آشنخت و بهرات حمله کرد و چنگیزی مخفی نزدین هرات:

(۱) یادداشتهای فاضل دانشمند عبدالحی حبیبی بحواله هند بك آف پشاور موزیم.

(۲) صفحه ۱۷۹ وزارت در عهد سلاطین بزرگ سلجوقی، تألیف عباس اقبال

بحواله خریدة القصر عماد کاتب اصفهانی.

لهکر در گرفت، در نتیجه ملک شمس الدین بقتل رسید و شهر هرات از طرف لشکر مغول تسخیر شد (۱).

مولینا جانی :

از شاعران قرن نهم جوز جانان است، در عهد سلطان حسین میرزا بایقرا، بهرات رفته، مصاحبت میر علی شیر را دریافته است. وی در اوایل دیهانی تخلص میکرده و نوایی بمناسبت مولدش جوز جانان، تخلص جانی بوی داده است (۲).
جانی جنونی خفیف، سرداشته و صاحب مجالس النقایس، ابن مطلع را بنام او نوشته است:

تا جلوه کرد خط دل یاز سبز سرخ

آتش علم زدا ز دل افکار سبز و سرخ (۳)

رکن الدوله سید لشکر خان:

نامش میر اسماعیل و از فرزندان سریل جوز جانان است که پدر با رشا هان مغولی هند میزیست. نسبش به میر سید علی از خلفای شاه نعمه الله ولی میرسد. در اوایل عمر میر اسماعیل، پدرش در گذشت و عمش سید هاشم، بویرا تحت سرپرستی خود گرفت. میر اسماعیل در اثر شجاعت و تدبیرش، مقرب دربار دولتی شد و بکثرت موارد از تدبیرها و افکار وی استفاده میگردید مدتی از طرف حکومت مغولی هندجا کم کابل بود. میر اسماعیل بخوش خلقی، پاس مراسم عربت، اجترام عالمان و دانشمندان و حصنات و صدقات معروف بوده امور ملکی آشنایی داشته است (۴).

سال وفات وی را مؤلف متأثر الامراء، ۱۱۷ هجری نوشته است.

(۱) تاریخ نامه هرات، تألیف سیف هروی، نسخه خطی انجمن تاریخ افغانستان ذکر هشتم وروضات الجنات فی اوصاف مدینه هرات، طبع تهران، جلد دوم، صفحات ۵۶ و ۵۷ و روضة الصفا، ج ۵، صفحه ۳۷ و حبیب السیر، جلد ۳، صفحه ۴۶ و ۴۷

(۲) مجالس النقایس، ترجمه فخری هراتی، صفحه ۷۲

(۳) مجالس النقایس، ترجمه شاه محمد قزوینی، صفحات ۴۴۲ و ۴۴۳

(۴) متأثر الامراء تألیف صمصام الدوله، مجلد دوم صفحات ۳۵۹، ۳۶۰ و ۳۶۱